

SPRAWOZDANIE ZA 2023 ROK W ZAKRESIE UDOSTĘPNIANIA GORCZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO DLA TURYSTYKI

I. Organizacja obsługi ruchu turystycznego

1. Obsługa ruchu turystycznego – bilety wstępu do GPN

Opłaty za wstęp na obszar Gorczańskiego Parku Narodowego pobierane są na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 września 2021r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie parków narodowych lub niektórych ich obszarów, gdzie za wstęp pobiera się opłaty. GPN nie pobiera opłat za wstęp do parku dworskiego hr. Wodzickich w Porębie Wielkiej (Obwód Ochronny Dwór). Z opłat wyłączone są również odcinki szlaków biegnące wzdłuż granic GPN.

Sprzedaż prowadzona jest w dwóch punktach stacjonarnych w Koninkach i Lubomierz-Rzeki przy miejscu biwakowym Trusiówka, a także w Ośrodku Edukacyjnym GPN oraz w punktach mobilnych (Potasznia - przełęcz Borek, Starmaszka, polana Gabrowska. Poza biletami w punktach stacjonarnych prowadzona jest sprzedaż wydawnictw i pamiątek GPN.

Sprzedaż stacjonarna biletów wstępu uzupełniana jest przez sprzedaż online za pomocą strony www.gorce.eparki.pl oraz aplikacji mPay.

W 2023 roku sprzedano **44 684** biletów wstępu. Z bezpłatnego wstępu przysługującego posiadaczom Karty Dużej Rodziny skorzystało **3 723** osób. Wartość sprzedanych biletów wstępu do parku wyniosła **281 285,99 zł netto**.

Na działalność Grupy Podhalańskiej GOPR przekazano **42 192,90 zł**.

2. Szacowana liczba turystów odwiedzających GPN wynosi 96 000.

3. Obsługa miejsca parkingowego i miejsca biwakowego na polanie Trusiówka w Lubomierzu- Rzekach oraz miejsca biwakowego na polanie Oberówka.

Przychody z działalności obu miejsc biwakowych i miejsca parkingowego w 2023 r. wyniosły 46 344,77 zł netto.

4. Udostępnienie niektórych obiektów i obszarów GPN do celów organizacji imprez rekreacyjnych.

W 2024 r. na terenie GPN odbyły się cztery biegi górskie: Ultra Trail Małopolska, Turbacz Summer Trail, Gorce Ultra Trail oraz Etapowa Triada – edycja letnia. Przychody z tego tytułu wyniosły 1 276,20 zł netto.

Dochód z tytułu sprzedaży biletów wstępów do GPN, prowadzenie miejsc biwakowych oraz udostępnianie obszaru GPN do celów organizacji imprez rekreacyjnych wyniósł 155 326,22 zł.

II. W roku 2023 na rzecz udostępniania Gorczańskiego Parku Narodowego dla turystyki realizowany był projekt: „Działania ochrony przyrody metodami gospodarki leśnej, inne działania prowadzone na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego w 2023 roku” finansowany ze środków funduszu leśnego w ramach umowy Nr EZ.0290.1.6.2023 z dnia 26.06.2023 r.

W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

1. Ochrona przyrody oraz bezpieczeństwo odwiedzających poprzez konserwację i bieżącą naprawę infrastruktury nawierzchni szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN.

Infrastrukturę turystyczną Parku stanowią obiekty i trasy turystyczne o łącznej długości 123,96 km. Ponadto na terenie Parku funkcjonuje narciostada (1,45 km) oraz wyciąg krzesełkowy (1,0 km).

W ramach działania przeprowadzano:

- usuwanie powalonych, uszkodzonych i martwych drzew zagrażających bezpieczeństwu turystom, gdyż na służbach Parku ciąży prawny obowiązek zapewnienia turystom bezpiecznych warunków wędrowania.

- prace konserwacyjne urządzeń technicznych szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN.

Szlaki turystyczne wyposażone są w drewniane konstrukcje, których zadaniem jest zatrzymanie lub spowolnienie procesów erozyjnych, odprowadzanie wody opadowej, a przez to zapobieganie zabagnianiu ich nawierzchni. Urządzenia te wymagają bieżącej konserwacji, zwłaszcza po nawalnych opadach. Zaniechanie tych prac powoduje zły stan techniczny szlaków, "rozdeptywanie" terenu wokół, powstawanie niekontrolowanych przejść, a w konsekwencji negatywne oddziaływanie na gatunki roślin i zwierząt w tym będące przedmiotem szczególnej troski.

Koszt realizacji działania wyniósł 160 149,86 zł

2. Ochrona przyrody oraz bezpieczeństwo odwiedzających poprzez konserwację i naprawę szlaków i ścieżek edukacyjnych.

Utrzymanie w dobrym stanie sieci istniejących szlaków ogranicza penetrację turystyczną miejsc szczególnie wrażliwych na antropopresję, a skanalizowany ruch turystyczny i w miarę równomiernie rozłożony ogranicza negatywny wpływ turystyki na wartości przyrodnicze Parku. Dobry stan szlaków to również bezpieczeństwo ich użytkowników. Niektóre odcinki szlaków turystycznych poprzez udostępnione do ruchu kołowego pojazdy GPN są drogami przeciwpożarowymi. Mają umożliwić szybki dojazd pojazdów służb ratowniczych (GOPR, Straż Pożarna, Policja, służby GPN) w rejon zagrożenia, miejscami nawet w szczytowych partiach Gorców.

W 2023 roku prowadzone były prace:

- szlak czerwony na odcinku Kiczora – Wierchy Zarębskie: likwidacja drewnianych podestów (dylin), odtworzenia przejść poprzez ułożenie belek prowadzących i uzupełnienie tłuczniem kamiennym, wymiana sączków i progów,

- szlak spacerowy w dolinie Łopusznej – naprawa muru oporowego,

- szlak żółty na odcinku przetęcz Borek – Hala Turbacz: likwidacja drewnianych podestów (dylin), odtworzenia przejść poprzez ułożenie belek prowadzących i uzupełnienie tłuczniem kamiennym, wymiana sączków i progów,

- ścieżka edukacyjna „Dolna Gorcowego Potoku”: wymiana i uzupełnienie zapór przeciwrumszowych, wymiana progów i sączków, stabilizacja bruku kamiennego,

- szlak spacerowy, rowerowy, konnych dolina Olszowego Potoku – Poręba Górna: odbudowa przepustów, udrożnienie przepustu, likwidacja ubytków nawierzchni,
- szlak zielony na odcinku Tobołów – Obidowiec: wymiana progów,
- szlak spacerowy, rowerowy, konnych dolina potoku Turbacz – Czarne Błota na odcinku Oberówka – Szałasisko: odbudowa przepustów, likwidacja ubytków nawierzchni, odtworzenie konstrukcji stalowej mostu,
- szlak zielony Poręba Wielka – Chabowka: naprawa barier metalowych zabezpieczających przepust.

Koszt realizacji zadań wyniósł 486 594,21 zł

Fot. 1-2 Prace na szlaku czerwonym w O.O. Kiczora.

3. Bieżące naprawy terenowych baz edukacyjnych i punktów informacji turystycznej:

- Gajówka Mikołaja – usunięcie zagrzybienia, malowanie, uzupełnienie kamiennej obudowy pieca,
- Chata GPN na Hali Wzorowej, dawna Owczarnia – naprawa instalacji wod-kan., usunięcie zbutwiełej podłogi, wykonanie posadzki kamiennej, stabilizacja fundamentu i słupa w drewnutni.

Koszt realizacji zadań wyniósł 87 046,90 zł

4. Utrzymanie szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.

Pod tym hasłem realizowano działania oczyszczania szlaków i ścieżek edukacyjnych ze śmieci oraz bieżące monitorowanie i wykonanie drobnych prac konserwacyjnych małej infrastruktury turystycznej. Koszt realizacji działania wyniósł 19 743,04 zł

5. Bieżące utrzymanie szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.

- zakup worków, rękawic do bieżącego oczyszczania szlaków ze śmieci,
- koszty utylizacji zebranych śmieci – odbiór przez specjalistyczne firmy,
- zakup środków, materiałów, drobnych narzędzi do bieżącej naprawy małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych,
- zakup baterii do liczników ruchu turystycznego.

Koszt realizacji działania wyniósł 15 107,95 zł

6. Bieżące utrzymanie miejsc biwakowych na polanach Oberówka i Trusiówka.

Miejsca biwakowe 6 - krotnie wykaszano w czasie okresu wegetacyjnego. Na zakończenie sezonu turystycznego wywiezione zostały nieczystości ze zbiorników w toaletach znajdujących się na obu miejscach biwakowych.

Koszt realizacji działania wyniósł 5 854,66 zł

Ogółem na działania związane z udostępnianiem GPN dla turystyki ze środków funduszu leśnego wydatkowano kwotę 774 796,62 zł.

III. Wolontariat

W 2023 do programu wolontariatu w Gorczańskim Parku Narodowym przystąpiła jedna osoba, która wykonywała stałą doraźną pomoc w Obwodzie Ochronnym Kiczora, również przy imprezach edukacyjnych odbywających się w Gajówce Mikołaja w Łopusznej.

W wolontariacie grupowym wzięty udział 43 osób – pracownicy firm Cisco i Sabre - sprzątanie szlaków ze śmieci przez turystów czerwcu (Cisco) i października (Sabre).

Fot. 3 Wolontariusze z firmy Sabre.

IV. Szkolenie dla przewodników beskidzkich

Przeprowadzone zostały trzy szkolenia dla przewodników beskidzkich:

- „Płazy Gorczańskiego Parku Narodowego i ich ochrona” – 20.05.2023 r. – 17 osób,
- „Zbiorowiska roślinne GPN – różnicowanie, ochrona i zagrożenia” – 21.05.2023 r. – 22 osoby,
- „Porosty Gorczańskiego Parku Narodowego” – 18.11.2023 r. – 20 osób.

W sumie w szkoleniach wzięto udział 59 osób.

Ważną legitymacją przewodnika po Gorczańskim Parku Narodowym posiada aktualnie 166 osób. Szkolenie Parku nie jest konieczne do oprowadzania wycieczek po GPN. Nasze szkolenie są uzupełniające, dla przewodników, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę. Dane przewodników po Gorczańskim Parku Narodowym można znaleźć na stronie GPN.

Fot. 5-7 Szkolenia przewodników beskidzkich w 2023 roku.

V. Piknik turystyczny „Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym”

W 2023 roku Gorczański Park Narodowy we współpracy z Nadleśnictwem Limanowa, Powiatem Limanowskim, Komendą Wojewódzką Policji, Grupą Podhalańską GOPR, Gminą Mszana Dolna, Gminą Niedźwiedź oraz lokalnymi artystami, rękodzielnikami i właścicielami gospodarstw agroturystycznych zorganizował jeden piknik turystyczny w dniu 27 sierpnia 2023 r. „Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym” popularyzujący region, turystykę przyrodniczą i kulturową oraz propagujący bezpieczne wędrowanie. Pikniki miały również na celu promocję miejsc biwakowych na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego.

Fot. 8-11 Piknik Niedziela w GPN na Trusiówce.

VI. Darowizna od Cummins LTD przekazana za pośrednictwem Global Giving

W 2022 GPN otrzymał kolejną darowiznę na program rozwoju edukacji ekologicznej w kwocie 75 123,42 zł.

W ramach zadań zaplanowanych na rok 2023 zrealizowano:

- zakup i wykonanie materiałów edukacyjnych,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych przybliżających problematykę dużych drapieżników – 6 grup
- wydruk i przygotowanie graficznej mapy "GPN - zwiedzaj odpowiedzialnie" zawierającej mapę szlaków oraz podstawowe zasady turystyki zrównoważonej
- wykonanie przeglądu i naprawy sprzętu audio wystawy przyrodniczej GPN,
- opracowanie scenariusza i przygotowanie nagrań audioprzewodnika po parku dworskim hr. Wodzickich – dostępny na YouTube i w aplikacji MoviGuide,
- warsztaty dla pracowników GPN - Savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami

W 2023 wykorzystano 34 101,17 zł, na rok 2024 planujemy dalsze wykorzystanie darowizny na cele edukacyjne, m.in. przeprowadzenie warsztatów w ferie, przygotowanie składu wydawnictwa „Saga gorceńskich rysi” oraz „Bazgrolnika” zeszytu zadań dla dzieci.

Audioprzewodnik po parku dworskim...

Gorczański Park Narodowy - 1/22

1. Brama - Gorczański Park Narodowy - 2:08
2. Przejście do wiąz - Gorczański Park Narodowy - 3:20
3. Wiąz Lokietka - Gorczański Park Narodowy - 1:35
4. Przejście do oficyny - Gorczański Park Narodowy - 1:26
5. Oficyna dworska - Gorczański Park Narodowy - 1:38
6. Przejście wokół ruin dworu - Gorczański Park Narodowy - 2:29
7. Oficyna front - Gorczański Park Narodowy - 1:16
8. Wozownia - Gorczański Park Narodowy - 1:46
9. Przejście do bindażu - Gorczański Park Narodowy - 0:54
10. Suszarnia i bindaż - Gorczański Park Narodowy

Wybierz miejsce

- PŁOCK**
Miejski Ogród Zoologiczny
- PORĘBA WIELKA**
Centrum Edukacyjne GPN
- PORĘBA WIELKA**
Park dworski hrabiów Wodzickich
- POZNAŃ**
Kościół Najświętszej Krwi Pana Jezusa
- POZNAŃ**
Muzeum Martyrologii Wielkopolan - F...
- PRZEMYŚL**
Podziemna Trasa Turystyczna

Fot. 12-17 Zadania realizowane w ramach darowizny firmy Cummins LTD.

Małgorzata Józefiak

Poręba Wielka, 05.02.2024r.